

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ВЗАЄМОДІЇ З БАТЬКАМИ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ

Залізник А.М.

канд. пед. наук, доц.

*Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини*

Зміна державної політики в галузі освіти зумовила визнання провідної ролі сім'ї у вихованні дітей, про що зазначено в Конституції України, Національній програмі „Діти України”, Законі України „Про дошкільну освіту”. Сучасна сім'я має стати головною ланкою у вихованні дитини. Тому зростає її роль як основоположного сектору держави. Сьогодні батьки потребують педагогічної допомоги, яку може надати їм фахівець якісно нової генерації, підготовлений у педагогічному університеті відповідно до запитів нової доби, доби гуманізму і демократії. Це є особливо актуальним у прагматичному ХХІ столітті, коли активно спустошуються моральні цінності, морально-етичні ідеали.

Стан розробленості проблеми підготовки майбутніх педагогів до роботи з батьками плідно опрацьовували у своїх працях відомі педагоги – А. Макаренко, С. Русова, В. Сухомлинський, О. Сухомлинська, М. Стельмахович, К. Ушинський, С. Шацький та інші.

Педагогічний аспект проблеми підготовки педагога до роботи з батьками відображений у сучасних дослідженнях Т. Алексеєнко, Л. Волинець, Т. Гущина, О. Докукіної, З. Зайцева, А. Марушкевич, М. Машовець, О. Семенов.

Нашою метою є розгляд форм та методів взаємодії вихователів і батьків з питань морального виховання дітей старшого дошкільного віку.

Безпосереднє здійснення взаємодії вихователів і батьків ґрунтується на вивченні сім'ї педагогами і використанні методів впливу учасників педагогічного процесу один на одного:

–метод переконання: обмін думками, порада, пояснення, висловлювання своїх думок, суджень, аргументів, навіювання;

–метод вправлення: особистий приклад педагога, батьків, прохання, доручення, показ-інструкція, практичні заняття з елементами тренінгу, моделювання та програвання педагогічних ситуацій;

–метод педагогічної оцінки: похвала, подяка, зауваження, заохочення [1].

Вивченню виховання дитини в сім'ї сприяють такі методи поглибленого дослідження: метод документалістики, методи опосередкованого вивчення сім'ї (анкетування, тестування, опитування батьків); методи прямого вивчення сім'ї (систематичне спостереження, інтерв'ю, запитання), метод узагальнення незалежних характеристик [2]. Метод вивчення документалістики застосовується переважно на ранніх етапах дослідження, коли необхідне попереднє ознайомлення з об'єктом дослідження для повнішої та об'єктивнішої інтерпретації результатів. Анкетування дозволяє педагогу зібрати конкретні дані про сім'ю, порівняти їх з попередніми даними і на основі цього скоригувати свою роботу. Тестування сприяє відстежуванню процесу передачі знань, динаміці засвоєння і розвитку здатності вільного володіння та оперування теоретичною й методичною інформацією. Метод узагальнення незалежних характеристик полягає в отриманні інформації про дитину з різних джерел: матері, батька, бабусі та інших. Інтерв'ювання включає систему заздалегідь підготовлених запитань. Метод систематичного спостереження спрямований на конкретне вивчення сімейного оточення дитини, наявної атмосфери в сім'ї взаємин між батьками і дітьми, виявлення не лише вразливих місць, а й можливостей для усунення недоліків.

Ми вважаємо, що форми взаємодії педагогів і батьків – це такі способи організації їх спільної діяльності, які ефективно впливають на моральне виховання особистості старшого дошкільника. Форми батьківської просвіти розрізняються за:

1) місцем проведення (у сім'ї, на нейтральній території, у закладі, на вулиці);

2) характером спілкування (безпосереднім та опосередкованим, усним, письмовим, за допомогою технічних засобів зв'язку, із поєднанням видів спілкування);

3) участю членів сімей (вся сім'я, обидва батьки, мати чи батько з дитиною, матері, батьки);

4) кількістю сімей (індивідуальні, групові, масові або колективні);

5) тривалістю (разові, короткочасні, постійнодіючі, пульсуючі);

6) змістом (формування знань та умінь; батьківських якостей і рис; правильного ставлення до дитини);

7) метою (обслуговуючі, реабілітаційні, профілактичні, супроводжуючі);

8) впливом на сім'ю (ознайомлюючі, спонукальні, перетворювальні)

У цілях педагогічної просвіти батьків майбутніми вихователями було використано різні форми просвітницької роботи. Ми націлювали їх на виявлення особливостей кожної сім'ї, де росте вихованець, вчили проймається її настроями, потребами, уподобаннями, щоб кожний контакт був насичений турботою про дитину, повагою до сім'ї, а батьки відчували, що за їхню дитину вболівають, про неї піклуються. Наголошували, що перед батьками слід відкривати в дітях те, чого вони раніше не знали, порівнювати їх з однолітками, але щодо моралізації окремих вчинків дітей доцільно говорити з конкретними батьками наодинці.

Отже, успішне вирішення проблем морального виховання старших дошкільників можливе тільки за умови взаємодії спільних зусиль педагогів та батьків, гармонізації їх взаємин. Тому необхідно, щоб робота з батьками велась цілеспрямовано, планомірно та систематично. Вона полягає в подоланні педагогічної неосвіченості батьків.

Література:

1. Белухин Д. А. Личностно ориентированная педагогика в вопросах и ответах : [учеб. пособ.] / Белухин Д. А. – М. : Московский психолого-социальный институт, 2006. – 312 с.

2. Веденева Г. Диагностические методы изучения семьи / Г. Веденева, В. Васильева. // Сельская школа. – 2005. – № 3. – С. 106–112.